

GYÓGYSZERÉSZET SUPPLEMENTUM

A MAGYAR GYÓGYSZERÉSZTUDOMÁNYI TÁRSASÁG LAPJA

Megőrzött hagyományok,
harmadik évezredi kihívások

CONGRESSUS
PHARMACEUTICUS
HUNGARICUS

XV.

1924 – 2014

*Tempora mutantur
et nos mutamur in illis!*

A TARTALOMBÓL

Elnöki köszöntő

*Az MTA elnökének
köszöntője*

*A Kongresszus
támogatói*

*Az előadótermek
elnevezése*

Az előadások jegyzéke

*Plenáris előadás
összefoglalók*

Előadás összefoglalók

*Posztterek
összefoglalói*

Előadói indexek

2014/4. Suppl. I.

LVIII. ÉVFOLYAM
2014. ÁPRILIS
SUPPLEMENTUM I.
ISSN 0017-6036

(1,45%), terpinén-4-ol (1,10-3,97%), szabinén (6,28%). Az egyéb komponensek (tujen, terpinén, terpinolén, citrónellál, bornil-acetát, verbene, muuorelen stb.) aránya nem érte el az 1%-ot az egészhez viszonyítva. Az így kapott eredményeket összehasonlítottuk a csikmadarasi taxonokéval, továbbá több forrásmunka adataival és az észak-európai (finn, norvég, svéd) közlemények eredményeivel. Ha a fő komponensek arányát vesszük figyelembe, akkor megállapítható, hogy a Gutin- és Cibles-hegységéből származó minták illóolajának összetétele inkább az észak-európai régióból származó boróka termékek illóolajához hasonlítanak. Azokon a részeken, ahol a területet védetté nyilvánították (Kakastarj, Gutin-hegység) a populáció megőrizte eredeti nagyságát. A szabad legeltetési zónában (Csikmadaras) a szinte rendszeres „legelőtisztítás” miatt csökkent a populáció nagysága.

*Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem,
Farmakognóziái Tanszék,
Marosvásárhely/Tîrgu Mureş*

P-56

Ginkgonis folium, EGb 761 tartalmú (gyógyszerek és) étrend-kiegészítők értékelése

¹Czigle Szilvia, ²Jedlinszki Nikolett,
¹Tóth Jaroslav, ²Hánagy-Radnai Erzsébet,
²Csupor Dezső, ¹Tekelővá Daniela

Ginkgonis folium (*Ginkgo biloba* L., páfrányfenyő, Ginkgoaceae) – elsősorban standardizált kivonata (EGb 761) számos (gyógyszer és) étrend-kiegészítő alapját képezi. A farmakológiai hatásáért két biológiailag aktív vegyületcsoport a felelős – flavonoid-glikozidok és terpén-laktonok. Gyógyszerként a standardizált kivonatot elsősorban centrális és perifériás keringési zavarok esetén alkalmazzuk, ill. demencia kezelésénél. A Ginkgonis extractum siccum raffinatum et quantificatum flavonoid- és terpén- (ginkgolid A+B+C és bilobalid) tartalma gyógyszerkönyvi minőségi követelménye (Ph. Eur. 8) — min. 22-27% flavonoid flavon-glikozidban (Mr 756,7) kifejezve; 5,4-6,6% terpén-lakton, ebből 2,8-3,4% ginkgolid A + B + C és 2,6-3,2% bilobalid. Munkánk tárgyát képezte Ginkgonis folium, ill. (standardizált) kivonat alapú (gyógyszerek és) étrend-kiegészítők kvantitatív vizsgálata. Vizsgálatainkban számos Ginkgonis folium vagy EGb 761-tartalmú készítmény szerepelt. A flavonoid-tartalmat HPLC-UV, a diterpén-tartalmat pedig LC-MS/MS módszerrel határoztuk meg. (A gyógyszerek és) étrend-kiegészítők esetében nagy különbségeket figyeltünk meg, s nem egy esetben a készítmények nem feleltek meg a minőségi követelményeknek. Flavon-glikozidra (Mr 756,7) átszámolva az össz-glikozid-tartalom az egyes készítményekben: 0,49-39,79%. A terpén-tartalom 0,03-29,66%, ebből a ginkgolid A+B+C mennyisége 0,03-16,22% és a bilobalid mennyisége pedig 0,00-13,44%. Vizsgálatainkból kitűnik, az étrend-kiegészítők zöme nem felel meg a gyógyszerkönyvi követelményeknek. A gyógyszereknek minőséginek, hatásosnak, biztonságosnak kell lenniük. Az étrend-kiegészítők esetében a minőségi követelmények nincsenek biztosítva...

Köszönetnyilvánítás: Munkánkhoz a VEGA Project № 1/0059/11, 1/0646/14 nyújtott segítséget. Jelen kutatási eredmények megjelenését az „Élelmiszerbiztonság és gasztronómia vonatkozású egyetemi együttműködés, DE-SZTE-EKF-NYME” című, TAMOP-4.1.1.C- 12/1/KONV-2012-0014

azonosítószámú projekt támogatja. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

¹Comenius Egyetem, Farmakognóziái és Botanikai Tanszék,
Pozsony/Bratislava;

²SZTE Farmakognóziái Intézet, Szeged

P-57

Az *Ononis arvensis* L. hisztológiai jellemzői

¹Dénes Tünde, ¹Papp Nóra, ²Varga Erzsébet

A mezei iglice (*Ononis arvensis* L.; syn: *O. hircine* Jacq.) a pillangósvirágúak (Fabaceae) családjába tartozó évelő növény. Gyakori üde réteken, kaszálóréteken, legelőkön. Főhajtása 30-60 cm magas, amelyen tövis nem minden esetben jelenik meg. Levelei hármasan összetettek, a levélek elliptikusak vagy tojásdadok, szélük ép vagy fűrész. A hajtás és a levelek fehér trichómakkal borítottak. Virágai dús fürtben nyílnak a hajtás csúcán, halvány rózsaszínűek. A széles vitorla sötétén csíkos és rózsaszínű, a csésze hosszú, mirigyes; termése 2-3 magvú hüvely. A növény tartalmaz többek között flavonoidokat, izoflavonoidokat, illóolajat és triterpéneket. Erdélyben a Homoród-mentén élőhaló népi néven ismert; a népi orvoslásban hasmenés, gyomor- és májpanaszok esetén fogyasztják a földfeletti virágos rész főzetét. Munkánk során célul tűztük ki a növény népi orvoslásban használt részeinek hisztológiai vizsgálatát fénymikroszkópos módszerrel. A növény teljes földfeletti virágos hajtását (*Ononidis arvensis herba*) 2013 júliusában Homoródszentpéteren (Románia, Hargita megye) gyűjtöttük, hegyi kaszálóréten. A hajtást, a lomblevelet és a virágot vízbe áztattuk, 80%-os klorál-hidrát-oldattal derítettük, majd glicerines zselatinba ágyasztuk. A levél és hajtás esetében kézi metszéssel keresztmetszetet, míg a virágból derítést végeztünk. A kész preparátumokat IOR Bukarest ML-4M típusú mikroszkóppal vizsgáltuk (10x és 20x nagyítás).

Eredmények: A szár epidermiszsejtjei lapítottak, alattuk néhány sejtsorban lemezes kollenchima húzódik. Az izodiametrikus parenchimasejtjek között félhold alakban szklerenchimasejtjek helyezkednek el. A szállítószövet elemei folytonos fa- és hancstestet alkotnak, amelyek között néhány sejtsorban kambium húzódik. A szár központi részén bélparenchima található. A lomblevél ekvifaciális szerkezetű. A lapított epidermiszsejteteket kutikula borítja. Az epidermiszrétegben többsejtű, el nem ágazó fedőszőrök helyezkednek el. A heterogén mezofillumban egysejtsoros paliszád parenchima és néhány sejtsorban szivacsos alapszöveti sejtek helyezkednek el, sejtközötti járatokkal. Az edénnyalábok kollaterális zárt szerkezetűek. A virág csónaki részében szorosan illeszkedő, kanyargós sejtfa epidermiszsejteteket, izodiametrikus alapszöveti sejteket és kollaterális zárt edénnyalábokat figyeltünk meg.

¹PTE, Farmakognóziái Tanszék, Pécs;

²Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem,
Farmakognózia és Fitoterápia Tanszék,
Marosvásárhely/Tîrgu Mureş